

Univerzita Karlova v Praze - Pedagogická fakulta
Katedra občanské výchovy a filosofie
M. D. Rettigové 4, 116 39 Praha 1

Posudek oponenta diplomové práce

Jméno studentky:	Robert Jůza
Název práce:	Vývoj SPD po znovusjednocení Německa do roku 2005
Jméno vedoucího práce:	PhDr. Josef Straceny, CSc.
Jméno oponenta práce:	PhDr. Ondřej Lánský, Ph.D.

Robert Jůza si ve své diplomové práci vytkl za cíl analyzovat postavení německé sociální demokracie (SPD) v současném světě, přičemž tuto analýzu opírá zejména o historicko-politologický rozbor vývoje této strany od roku 1989 do roku 2005. V práci ověřuje čtyři základní hypotézy: „A) SPD ve zkoumaném období zasáhly zásadní programové rozpory ohledně jejího směřování. B) Tyto rozpory byly doplněny personálními spory. C) Hlavními oblastmi, které SPD v tomto období řešila, byly hospodářská a sociální politika. D) SPD se ve zkoumaném období politicky posunula do středu.“ (s. 8). Zvolenému cíli textu odpovídá struktura práce. Autor se ve své analýze výrazně opírá o periodizaci zkoumaného období založenou na volebních obdobích mezi volbami do Spolkového sněmu. Za velmi pozitivní bod, který souvisí s metodologií práce, považují to, že se autor věnuje také klíčovými částem programu SPD v daných volebních obdobích.

Autor také v Úvodu seznamuje čtenáře s metodologií, kterou je analýza odborné literatury. V tomto bodě je možné práci studenta výrazně pochválit, neboť pracoval s relativně rozsáhlou literaturou. Navíc zpracoval literaturu cizojazyčnou, což se u tohoto tématu nabízelo. Důraz u analýzy programových dokumentů autor kladl na hospodářskou politiku, sociální politiku a vposled také na zahraniční politiku.

Text práce je psán s hlubokým porozuměním tématu a s velmi výrazným zaujetím. Místy je autor natolik pohlcen textem, že dle mého názoru nedokáže správně vycítit všeobecné znalosti průměrného čtenáře; některé – pro historizujícího politologa evidentně samozřejmé informace – nekomentuje a text tak někdy působí trochu těžkopádně (např. na s. 57). Nicméně tento problém je ve skutečnosti znakem velmi dobrých znalostí studenta, avšak na druhou stranu se jedná o nedostatek, který by bylo možné odstranit při dalším čtení a upravování práce.

Po formální a stylistické stránce je text dobrý. Místy se v textu objevují zvláštní vazby a trochu nesrozumitelné formulace. Nicméně autor prokazatelně ovládá schopnost odborně pracovat na nadstandardní úrovni. V Závěru navíc plnohodnotně diskutuje klíčová zjištění svého výzkumu a nabízí syntetizující stanoviska k vymezenému předmětu práce a to také v rovině výše uvedených hypotéz.

V rámci rozpravy nad předkládanou prací navrhuji **následující diskusní okruhy**:

1. Na s. 11-13 se práce věnuje poválečnému vývoji Německa, kde je doslova uvedeno: „V prvních poválečných letech odmítala SPD sociálně tržní hospodářství podle koncepce Ludwiga Erharda, západní orientaci země i znovuvybrojení Německa. Ekonomický zázrak a realita východoněmeckého režimu však brzy změnila i postoje sociální demokracie. Cesta, kterou se západní část Německa vydala, se ukázala jako správná, což potvrzovaly i výsledky voleb do Spolkového sněmu, v kterých SPD prohrávala s tehdy vládní CDU/CSU.“ Student by mohl rozvinout odpověď na otázku, do jaké míry se na tomto ekonomické zázraku podílel program obnovy známý jako Marshallův plán? Proč text říká, že *cesta* nějakého státu je správná tehdy, když daná strana, která tuto cestu prosazuje v politice, vítězí ve volbách? Co tímto autor myslí?
2. Autor v textu naznačuje, že se sociální demokracie dostává do stavu, kdy poměrně významná část strany požaduje nějakou změnu politické orientace (odstoupení od socialismu, redefinice toho, co socialismus je, apod.) již někdy v období 50. let 20. století; samozřejmě s tím, že k explicitnímu posunu do politického středu dochází od 90. let 20. století. Jakým způsobem tato *krize*, která se do určité míry týká všech sociálně-demokratických stran v Evropě, souvisí s poválečnými sociálními dějinami? Po druhé světové válce ve Velké Británii vyhrála s velikým náskokem Labour Party s programem, který byl v zásadě demokraticko-socialistický, a položila tak vlastně základ pro tzv. zlatý věk kapitalismu, který bývá řazen do 60. až 70. let 20. století. Avšak následně u sociálních vrstev, které v tomto období zažívaly historicky neobvyklý sociální vzestup (který vyústil ve vznik společnosti středních vrstev), tento vývoj vedl paradoxně ke ztrátě „třídního kompasu“ (což je pojem švédského sociologa a sociálního myslitele Görana Therborna) a oslabil pozice sociální demokracie. Není možné vývoj v Německu vidět analogicky?

Závěr: Robert Jůza ve své diplomové práci splnil hlavní cíl, který si vytkl. Předkládanou diplomovou práci tedy doporučuji k obhajobě.

V Praze, 3. 5. 2016

PhDr. Ondřej Lánský, Ph.D.